

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์มีความต้องการอาศัยปัจจัยสี่ในการใช้ชีวิตเช่น อาหาร ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค จึงทำให้มีปริมาณของเหลือใช้จำนวนมากซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจก็ก่อให้เกิดปัญหา ทางสังคมและเกิดค่านิยมในการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยในการใช้ทรัพยากร

ขยะนับเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่ง เพราะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมอีกด้วย จากข้อมูลสถานการณ์ขยะที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษได้ทำการสำรวจขยะ 77 จังหวัด (กรมควบคุมมลพิษ,2559) พบว่า แนวโน้มของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกปี ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2559 พบว่ามีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นของประเทศไทยอยู่ที่ 27.06 ล้านตัน แม้ว่าจะมีหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับภาระในการ กำจัดขยะแล้วก็ตาม แต่การจัดการขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลยังคงพบอยู่มากจึงส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 1.1 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2555 -2559 (กรมควบคุมมลพิษ,2559)

ปี พ.ศ.	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (ล้านตัน)
2555	24.73
2556	26.77
2557	26.19
2558	26.85
2559	27.06

ตำบลเขาวง เป็นตำบลหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 14.16 ตารางกิโลเมตร จากรายงานสถานการณ์ขยะจังหวัดสุราษฎร์ธานี ของตำบลเขาวง (กรมควบคุมมลพิษ,2560) พบว่า อัตราการเกิดขยะในตำบลเขาวง อยู่ที่ 2,361.67 กิโลกรัมต่อวัน(กรมควบคุมมลพิษ,2560) และเมื่อนำปริมาณขยะทั้งหมดในหนึ่งวันมาคำนวณหาปริมาณขยะต่อคนประมาณ 0.91 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน(กรมควบคุมมลพิษ,2560) ประกอบกับปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงยังมีปัญหาเกี่ยวกับด้านงบประมาณที่ต้องใช้ในการกำจัดขยะ ในการขนถ่ายขยะในแต่ละวันจะใช้รถกระบะแบบคัมพ์สามารถบรรจุขยะได้เพียง 400-500 กิโลกรัมต่อเที่ยว มีเพียงหนึ่งคันและสามารถที่จะเก็บขยะในชุมชนได้เพียง 1-3 เที่ยวต่อวันเนื่องด้วยมาจะปัญหา งบประมาณที่จำกัดว่าจ้าง

พนักงานเก็บขยะได้เพียง 3 คน และค่าแรงพนักงานเก็บขยะได้เพียงวันละ 200 บาทต่อคน จึงทำให้เกิดปริมาณขยะที่ตกค้างวันหนึ่งวันประมาณ 1,100 – 1,500 กิโลกรัมต่อวัน และพื้นที่กำจัดขยะที่ไม่เหมาะสมต่อปริมาณขยะ และรูปแบบกำจัดขยะในตำบลเขาวงยังใช้การฝังกลบขยะแบบการเทกอง (Open Dump) บนพื้นที่ที่ไม่มีการควบคุม และไม่มีมาตรการในการควบคุมการปลดปล่อยสารมลพิษและสารปนเปื้อนออกจากพื้นที่กำจัดขยะ เป็นผลทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมด จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะของประชากรในชุมชนและเพื่อหาสภาพปัญหาในการฝังกลบขยะชุมชน ตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัด สุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงสามารถในการจัดการขยะของตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีการทำหลักเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะหลุมฝังกลบขยะตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพิจารณาจากเกณฑ์ในการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมจากน้อยไปหามาก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ระบบเทกองแบบในปัจจุบัน (Open Dump) ระบบแบบเทกองที่มีการควบคุม (Controlled Dump) ระบบฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineered Landfill) และระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับหลุมฝังกลบขยะแบบเทกอง (Open Dump) ซึ่งเป็นระบบที่เสี่ยงซึ่งอาจจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบที่มักถูกต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของสถานที่จัดการขยะแบบเทกองที่มีการควบคุม (Controlled Dump) ซึ่งต้องมีการควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการจัดการสถานที่กำจัดขยะ ในระยะสั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหลุมฝังกลบขยะให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะทำให้เกิดกระบวนการจัดการขยะชุมชนอย่างเหมาะสม และอันจะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชนดีขึ้น และจัดมาตรการลดปริมาณขยะ และออกแบบหลุมฝังกลบขยะในระยะยาวให้ถูกหลักสุขาภิบาลเพื่อรองรับปริมาณขยะในอีก 10 ปีข้างหน้า

ภาพที่ 1.1 หลุมฝังกลบขยะชุมชน ตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน กรณีศึกษาดำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2.2 เพื่อออกแบบการฝึกฝนโดยมีการควบคุมและระดมความคิดเห็นจากสมาชิกสภาการศึกษาตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ด้านประชากร(กรมควบคุมมลพิษ,2560)

1.3.1 กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นประชากรตามข้อมูลทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2560 ตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีจำนวน 2,710 คน แบ่งเป็น ชาย 1,379 คน และ หญิง 1,331 คน มีจำนวนหลังคาเรือน 1,211 หลังคาเรือน

ด้านพื้นที่

1.3.2 กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษามีจำนวน 4 ตำบล 28 หมู่บ้าน เลือก 5หมู่บ้านความดูแลของ ตำบลเขาวง ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสวนทุเรียน, หมู่ที่ 2 บ้านบางสาว, หมู่ที่ 4 บ้านช่องไม้คำ, หมู่ที่ 5 บ้านวังขุม, หมู่ที่ 6 บ้านถ้ำ และมีโรงเรียนช่องไม้งาม, โรงเรียนวังขุม, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านวังขุม, องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

ด้านประเภทของขยะ

1.3.2 ชนิดขยะที่ศึกษาเป็นการศึกษาเฉพาะขยะชุมชน ซึ่งหมายถึงขยะที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย ธุรกิจร้านค้า สถานศึกษา อนามัย สำนักงานต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่รวมถึงขยะอันตรายและขยะติดเชื้อ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นความต้องการและความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะของประชากรในชุมชนในการพัฒนาหลุมฝังกลบขยะ

1.4.2 ได้รูปแบบหลุมฝังกลบขยะระยะสั้น โดยมีการควบคุมและระดมความคิดเห็นจากสมาชิกสภาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดขยะที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น